GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 194. W Sobotę dnia 21. Sierpnia. 1841.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 10. Sierpnia.

Hrabina Małachowska, z domu Xiężniczka Sanguszko, dowiedziawszy się o zamiarze Rządu zbudowania w Warszawie, na placu zwanym »pod Lwem« kościoła Katolickiego dla mieszkańców Wolskiéj Parafii, udała się do zwierzchności z prośbą o pozwolenie jéj wzięcia udziału w wykonaniu tego zamiaru ofiarą 200,000 złotych, prosząc oraz ażeby kościół ten był poświęcony w imię św. Karola Boromeusza. Na doniesienie Namiestnika Królestwa N. Cesarz Jmć raczył dozwolić przyjęcia ofiary hrabiny Małachowskiéj na podanych przez nię zasadach i polecić Namiestnikowi ażeby ofiarującéj oświadczył Monarsze J. C. Mości zadowolenie. — Budowa téj świątyni, na którą podług wyrachowania potrzebną jest summa 300,000 złotych i z niéj 150,000 złotych już wyznaczono ze skarbu, niezwłocznie rozpoczętą będzie podług planu architekta Markoni.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 9. Sierpnia.

23. J. C. W. W. X. Konstantyn w pożądaném zdrowiu wrócił do Peterhofu.

Przez ukaz Cesarski z d. 14. Czerwca rozkazano być Biskupem Tomskim i Jenisiejskim, Archimandrycie Tołgskiego, 1 klassy monasteru, Rektorowi Seminaryum Petersburgskiego Athanazemu.

Zostający w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Radzca Kolleg. Jerzy Kremer mianowany konsulem generalnym Rossyjskim w Egipcie na miejsce Radzcy Kolleg. hrabi Medem, odwołanego do Petersburga do innych zatrudnień.

N. Cesarz d. 19. Czerwca potwierdził rozpatrzony w Radzie Państwa projekt ustawy dobroczynnego zakładu mającego się otworzyć niedaleko od Petersburga Zakład ten przeznaczony na dom przytułku i szpital dla 30 ubogich, bedzie zostawał pod wiedzą Rady Cesarskiego filantropicznego towarzystwa, a fundatorką jego jest wdowa brygadiera Nowosilcowa z domu hrabianka Orłow.

Zeszły miesiąc odznaczył się w tutejszéj stolicy pamiętnemi dla tutejszych Katolików wypadkami. W niedzielę 22. Czerwca odbyła się z wielką uroczystością w kościele św. Katarzyny installacya J. W. J. Xiędza Ignacego Korwin Pawłowskiego przedtém Biskupa Megareńskiego mianowanego łaską Cesarską na godność Arcybiskupa Mohylewskiego, Metropolity Rzymsko-Katolickich w Rossyi Kościołów i potwierdzonego na niéj przez Stolicę

Apostolską. Msza św. była śpiewana i obrzęd wdziania Paliusza dokonany przez przybyłego tu do Petersburga Biskupa Kujawsko-Kaliskiego, J. W. J. Xiędza Tomaszewskiego, w assystencyi wyższego duchowieństwa. W liczbie obecnych dygnitarzy Państwa znajdowali się J. J. W. W. Rzeczywisty Radzca Tajny, Głównozarządzający II. oddziałem przybocznéj J. C. Mości Kancellaryi, Sekretarz Stanu Bludow, Radzca Tajny, Członek Rady Państwa, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego Turkułł, Zarządzający Ministerstwem Spraw Wewnętrznych Generał-adjutant hrabia Strogonow, w towarzystwie Dyrektora Departamentu obcych wyznań P. Rzeczywistego Radzcy Stanu Plisow. Tłumne zgromadzenie wiernych napełniało świątynię Pańską i oznakami pełnéj uszanowania radości przeprowadzało wychodzącego z niéj nowoinstallowanego Arcypasterza swojego. Nic niebyło oszczędzone dla dodania świetności temu wspaniałemu obrzędowi. Truppa i orkiestra opery niemieckiéj wykonywała muzykę mszalną, celniejsi artyści téj opery dali się słyszeć w solach. Piękne głosy P. Versing i panny Neureuther jeszcze się piękniejszemi zdawały rozlegając się w téj świątyni, która ze szczęśliwéj budowy swojéj szczególniéj sprzyja effektowi muzycznemu. 24. Czerwca, w dzień św. Jana Chrzciciela, J. W. Xdz. Tomaszewski miał mszą uroczystą w kościele pod tegoż świętego imieniem w Carskiem Siole. Wierni zbudowani byli unkcyą i powagą z jaką goszczący tu chwilowo Prałat, sprawia święte tajemnice. Droga żelazna ułatwiła przybycie licznemu zgromadzeniu pobożnych ze stolicy. Kazanie prawdziwie budujące miał w języku polskim W. J. Xdz. Maylowicz. W tydzień po installacyi, 29 Czerwca w dzień SS. Apostołów Piotra i Pawła, odbyło się w tymże kościele wyświęcenie na godność Biskupią, J. W. J. Xiędza Kazimierza Dmochowskiego, nominata B. Kurlandskiego prekonizowanego w tym roku przez Ojca św. na Biskupa Miletu. — Obrzęd ten tak pełny chrześciańskiego znaczenia i religijnéj powagi, odbyty został przez J. J. W. W. X. X. Metropolitę i dwóch przybyłych tu z Królestwa Biskupów Kujawsko-Kaliskiego Tomaszewskiego i Augustowskiego Straszyńskiego. Kościół rozwinął tu całą okazałość jaką rit Katolicki odznacza się w swoich uroczystościach. Niniejsza nabierała nowéj świetności dla tych, komu znany jest charakter nowego Biskupa. W chwili kiedy godło nowego dostojeństwa zajaśniało na szanownem jego czole, niebyło z nich nikogo, coby się nierozradował w sercu swojém widząc uwieńczoną prawdziwą zasługę. Ze znakomitych osób w liczbie assystentów do niesienia darów, byli J. J. W. W. Radzca Tajny Turkułł, Sprawujący interesa Austryi baron Meissenbug, Rzeczywisty Radzca Stanu, Szambelan hrabia Borch i Marszałek Gubernialny Grodzieński Pusłowski.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 12. Sierpnia.

Monitor paryski donosi: «Minister skarbu zamierzył sobie wysłać do wszystkich Prefektów okólnik o regestrowaniu.« — Lakoniczne to napomknienie wskazuje, iż rząd zamyśla ustąpić w pewnym względzie objawionemu powszechnie oporowi.

Monitor paryski otrzymał z Kirchberga doniesienie, że stan zdrowia Xięcia Bordeaux nie wznieca wprawdzie żadnéj obawy, lecz że w skutek złamania nogi może przez całe życie chromać i tylko o krukwi chodzić będzie. — Dzienniki legitymistyczne powstają z pewnym rodzajem popędliwości przeciw twierdzeniu takowemu. Podług nich oświadczyli lekarze z zupełną pewnością, iż złamanie to zupełnie się da zagoić i Xiążę nogi dobrze będzie mógł używać. Łatwo pojąć, że rzecz ta jest dla legitymistów pytaniem największéj wagi.

Presse zbija pogłoskę, jakoby się Król zamyślał puścić z rodziną królewską i Marszałkiem Soultem do Boulogne, dla znajdowania się na uroczystości poświęcenia kolumny, wystawionéj na pamiątkę Cesarza Napoleona i wielkiéj armii.

Nieszczęśliwy przypadek, jaki Xięcia Bordeaux spotkał, tak dalece naszych legitymistów zmieszał, iż jawnie się okazuje, ile się w obecnéj chwili z powodu tego obawiają. Podług najnowszych wiadomości są oni wprawdzie pod względem utrzymania go przy życiu spokojni, ale sama nawet przydłuższa nieco choroba Xięcia tego mogłaby stanąć na zawadzie pewnym planom, jakie znowu teraz na myśli mieć się zdają. Niedawno bowiem temu twierdzono w jednym dzienniku, iż zapał i gorliwość, z jaką się część legitymistów nagle sprawie chrześcian wschodnich poświęcać zaczęła, obok religijnego także i polityczny cel mają. Za niesioną bowiem chrześcianom na wschodzie pomoc spodziewają się otrzymać dla Xięcia Bordeaux jakie Xięstwo lub koronę w Syryi.

Twierdzenie takowe nie jest w istocie bezzasadne, i ta okoliczność zdaje się je potwierdzać, że Pan Genoude swój dziennik, Gazette de France, tylokrotnie do rozporządzenia Pana Barrachina oddaje, i swoję Revue orientale, jako też programmata swego komitetu ciągle wspomina, chociaż komitet

ten aż do téj chwili jeszcze do skutku nie przyszedł. Czwarty poszyt téj Revue orientale, o którym w przyszłości obszerniéj pomówimy, zebrał w całości wypadki, jakie się wydarzyć muszą, jeżeliby Turcy przy swym uporze obstawać i wszystkie inne wnioski o usamowolnieniu odrzucić mieli, a temi byłby podział Turcyi, uskuteczniony przez kongres europejski. Obejmuje on trzy projekta do takowego podziału, z których trzeci, stósunkowo jeszcze najrozumniejszy, zapewne z pióra jakiego bystrego męża wyżéj wspomnianego stronnictwa, a może i samego Pana Genouda, wypłynął. Unikają tu wszelkiéj europejskiéj zmiany co do ziemi, ale Królestwo Syryjskie Xięciu Bordeaux zapewniają. Teraz zaś opiewają wiadomość, iż duchowieństwo w południowéj Francyi największą gorliwość w komitecie dla usamowolnienia Greków okazuje; dla tego twierdzą nie bez zasady, w razie gdyby wiadomości te nie były całkiem prawdy pozbawione, że umieszczona w czwartym zeszycie Revue orientale kombinacya była ponętą, która też bez skutku nie pozostała. Już dawno przed ukazaniem się tego numeru Dyrektor Revue wydał okólniki do wszystkich Biskupów i księży we Francyi, wzywając ich do zbierania składek, aby ile możności socyalną i religijną krucyatę za sprawę chrześcian na wschodzie popierać. Ale wezwanie to ciągle bezskutecznèm było, a z tego wnoszą o potędze, którą owa wspomniana kombinacya na wzór formuły czarodziejskiéj nagle na nich wywarła!

Projekt Pana Stokmar o osadach w Algierze nie został jeszcze rozpoznany w biórach Ministeryum wojennego.

Rozkazem królewskim z dnia 1go Lipca w Neuilli datowanym, liczba oficerów gwardyi municypalnéj paryskiéj pomnożoną zostaje do 3244, podoficerów zaś, brygadyerów i gwardzistów wraz z jazdą do 16 kompanii pieszych i pięciu szwadronów.

Poległemu w roku 1839., na czele swoich żołnierzy, w czasie politycznych niespokojności wachmistrzowi Jonas, z gwardyi municypalnéj paryskiéj, zostanie teraz wzniesiony pomnik. Król na ten cel ofiarował 200 franków, Królowa 100. Rząd nic nie szczędzi aby z gwardyi municypalnéj paryskiéj utworzyć znaczny korpus.

Na dzień 15. Sierpnia zaproszono do Boulogne władze wojskowe z miejsc przyległych. W tym dniu odbyć się ma poświęcenie kolumny wielkiéj armii. Uroczystości trwać będą cztery dni. Statua bronzowa Napoleona, którą dnia 15. Grudnia r. z. na placu inwalidów w czasie pogrzebu Cesarza widzieliśmy, umieszczona będzie na wierzchu kolumny w Boulogne. — Ubiór, który wybrał Bosio, jest ten sam, jaki miał na sobie Cesarz rozdzielając w Boulogne krzyże legii honorowéj.

Pomiędzy wielu opisami Algieru, które wyszły na jaw zasługuje na uwagę dzieło Generała Rumigny p. t.: „Przegląd prowincyi Algieru.“ — Pan Rumigny jak wiadomo jest Generał-Adjutantem Królewskim i bratem Posła w Bruxelli. Był on raniony w Afryce i miał udział w kampanii r. 1840.

Z dnia 13. Sierpnia.

Markiz Pastoret przesłał Dziennikowi sporów następujące pismo: „Wyczytałem w wczorajszym numerze pisma Pańskiego wyjęty z Monitora paryskiego artykuł, któryby mógł wywołać mniemanie, że nieszczęśliwy przypadek Xięcia Bordeaux groźne za sobą pociągnie skutki, które Xiążę przez całe życie swoje czuć będzie. Monitor błędną podał wiadomość a ja mam honor udzielić Panu następujących, autentycznych szczegółów: sprawione przez upadnięcie z koniem złamanie przez sławnych chirurgów Wiedeńskich, PP. Wattman i Bugon, w jak najzręczniejszy sposób urządzone zostało. Zapaleniu, które się z razu pokazało, natychmiast przez przystawienie pijawek zaradzono i od dni 7 choroby nawet ani śladu febry nie było. Jednozgodne zdanie doktorów wyraża, że Xiążę nie tylko nie zostanie kulawym, lecz że nieszczęście to żadnych zgoła skutków za sobą nie pociągnie. (podp.) Markiz Pastoret.“

Dziennik sporów dołącza do powyższego listu następujące krótkie oświadczenie: „Mamy powody mniemać, że Monitor paryski nie podał mylnéj wiadomości, że owszem prawdę doniósł“ — Inny tutejszy dziennik wyraża: „Gazety legitymistyczne użalają się bardzo na niezręczność dzienników dynastycznych, które się pokwapiły z doniesieniem, że Xiążę Bordeaux przez całe życie swoje na kulach będzie musiał chodzić. Możnaby dzienniki dynastyczne, które z takim pośpiechem o nieszczęściu Xięcia Bordeaux donosiły, obwiniać, że się z tego wypadku cieszą, bo rzeczą jasną, że pretendent na kulach chodzący, w Francyi przynajmniéj, najmniejszych nie ma widoków. W każdym razie wypadałoby dziennikom niezawisłym, albo przynajmniéj w téj mierze bezinteresownym objawienie prawdy pozostawić.“

Rząd ogłasza następującą telegraficzną depeszę z Bajonny z dn. 11. m. b.: „Dnia 5. Generał-Kapitan Palafox podał prośbę o uwolnienie go od naczelnego dowództwa gwardyi; jeszcze tego samego dnia General Pedro Chacon nastąpił w miejsce jego.“

Anglia.

Z Londynu, dn. 11 Sierpnia.

Dziennik jeden donosi, iż Sir Robert Peel ofiarował Margrabi Londonderremu miejsce Posła w Petersburgu, w celu wynagrodzenia go za zawiedzione kilkakrotnie nadzieje i za uczynione późniéj krajowi przysługi. Wiadomo, że Margrabia ten już pod ostatniém Ministeryum torysowskiém, którego trwałość bardzo krótka była, posadę tę otrzymał, lecz że z powodu oporu opinii publicznéj i gwałtownych obrad w Izbie niższéj zrzekł się urzędu tego, a Hrabia Durham miejsce jego zajął.

W Oxford także stawiono przed sądem przysięgłych człowieka, który dnia 19. Czerwca popełnił rozbój na 60letnim starcu. Wszystko przeciw niemu świadczyło, a jednak przysięgli z wielkiém podziwieniem sądu ogłosili go niewinnym. Oskarżony wyznał potém nieposiadając się z radości, że istotnie popełnił zabójstwo, lecz według praw angielskich za rabunek tylko może być karanym. Z tego powodu odprowadzono go do więzienia.

Dzienniki amerykańskie potwierdzają dawniejszą wieść, że prowincye Panami i Veragua (Nowa Granada) ogłosiły się niepodległemi.

Statek pocztowy „Ramyer" przybył zawczoraj do Falmouth wracając z Vera Cruz, Tampico i Hawanny. Ostatni ten port opuścił on d. 29. Czerwca. Przywozi on z Mexyku 190,000 dollarów. Na kilka godzin przed opuszczeniem miasta, odebrano tam wiadomość, że miato Orixaba ogłosiło się za federalistami i za zniesieniem tabacznego monopolu.

Gazety z Sydnéj pod dniem 23. Marca piszą że amerykańska naukowa wyprawa znajdowała się w ówczas w Nahna; cała jéj osada była zdrowa, dwóch tylko oficerów panów Underwood i Henry okrutnie zamordowali krajowcy Malalasowie, na jednéj z wysp Fidschi. — Okręt Java and Amerikan w 14 miesiącach zebrał 800 fasek tranu wielorybiego, zaś angielski okręt Elżbieta, fasek 500 w przeciągu roku. Krajowcy z wyspy południowego morza, zbyt prędko umierają w skutku niewstrzemięźliwością. Gazety Sydnéjskie opisują stan téj osady jako pomyślny; klassa handlowa niedoznaje uciemiężenia. Co do parowéj żeglugi Nowa Południowa Walia może stanąć obok starszych swych siostr; osada ta liczy obecnie 50 rzecznych i morskich parostatków z siłą 1050 koni.

Z dnia 13. Sierpnia.

Kuryer zawiera nader ostry artykuł o przestrzeganéj przez Lorda Palmerstona w Hiszpanii polityce, która — zdaniem téj gazety — aby wpływ francuzki obalić, wszelkie zasady prawnéj władzy w Hiszpanii bezsumiennie wstrząsła. Gazeta wspomniana zbrojną interwencyę Francyi w Hiszpanii i upadek teraźniejszego Ministeryum pokoju we Francyi, za rzeczy do prawdy podobne poczytuje. Sądzi, że zamiłowanie pokoju Ludwika Filipa politycznym sympatyom, względom familijnym i chęci wojowniczéj ludu francuzkiego przy téj sposobności ustąpi.

Baron Neumann, który missyą nadzwyczajną przez dwór Wiedeński u dworu naszego miał sobie poleconą, w sobotę do Austryi powrócił.

Portugalia.

Z Lizbony, dnia 26. Lipca.

Uważają prawdopodobną nową zmianę gabinetową, z powodu odmiennych zdań o istniejącym długu, jakie między Xięciem Palmelą a innymi członkami komisyi skarbowéj z jednéj strony, a Ministrem skarbu Panem Avilą z drugiéj zachodzą i słychać, że Xiążę ma zamiar sam utworzyć nowy gabinet. Minister skarbu d. 22. w Izbie deputowanych obszernie mówił o smutnym stanie skarbowości krajowéj i usilnych potrzebach skarbu, mianowicie o bliskim terminie wypłaty angielskiego długu, dodając, że komisya skarbowa nie powinna odwlóczyć sprawozdania Izbie, dopóki ta nie ukończy obrad nad budżetem. Izba wniosek ten przyjęła.

Przybył tu agent Cesarza Marokańskiego, w celu uzyskania wypłaty długu 18400 funt., który portugalski Konsul w Fezie imieniem rządu swojego zaciągnął.

Żegluga na rzece Guadiana w prowincyi Algarbii, zupełnie ustała, z przyczyny krążących nad brzegami téj rzeki guerylasów.

Grecya.

Angielski dziennik Globe zawiera reskrypt, przez Prezesa i Ministra spraw wewnętrznych w nowym greckim gabinecie Pana Maurokordato, dnia 8. Lipca, przy objęciu nowego urzędowania, do Gubernatorów i Wicegubernatorów Królestwa wydany. Zaleca on im bezstronność dla wszystkich sobie podwładnych i dawanie przykładu przez ścisłe wykonywanie przepisów prawa. Dodaje nadto, że mianowicie ciąży na sercu rządu, wspieranie wolnego biegu instytucyi, powołujących obywateli do miania udziału w sprawie rządu; dla czego chce, aby ich kontrola o prowincyonalnych i gminnych wyborach była spokojną i oszczędzającą, oraz aby się przykładali usilnie do moralnego i duchownego rozwijania się ludu. W ogóle cały ten akt nic interesującego nie zawiera.

Egipt.

Z Alexandryi, dnia 9. Lipca.

Właśnie powód pobytu Ibrahima Baszy w mieście naszém, pokrywa największa tajemnica. Ojciec jego odpowiedział Panu Rohan i dowódzcy Cornaliny, że wódz naczelny przybył tu na kąpiele morskie. Chociaż zdrowie Ibrahima mocno jest nadwątlone, a broda jego bardziéj siwa jak u ojca, chociaż głębokie zmarszczki dowodzą, ile ucierpiał przez czas czteroletniéj wojny, dosyć atoli wiadomo, jak mało dba on o siebie, aby wierzyć, że przybył tu dla brania kąpieli. Ci, którzy zdają się być dobrze zawiadomieni, utrzymują, że Ibrahim Basza przybył tu dla naradzenia się z ojcem nad środkami rządu. Wiele także zajmuje się on marynarką, zwiedził kilka liniowych okrętów a wszyscy komendanci musieli mu złożyć dokładne raporta o stanie ich okrętów i ilości ich osad i t. p. Mocno ma być z floty nie kontent, którą mu wystawiano jako bardzo dobre wyćwiczoną i w wybornych zaopatrzoną marynarzy. Na wielkiéj radzie wojennéj, w któréj prezydował, oznajmił on swoje nad flotą nieukontentowanie.

Stany Zjednoczone północnéj Ameryki.

Z Nowego Yorku, dnia 19. Lipca.

Pogłoska, która tu wczoraj gruchnęła, mogłaby, jeżeli się sprawdzi, groźne za sobą pociągnąć skutki. Powiadano bowiem, że Kanadyjczykowie onegdaj Pana Mac Leod gwałtem z więzienia w Lockport uwolnili i go stamtąd uprowadzili. Wieść ta, któréj zresztą w Nowym Yorku mało co wierzą, polega na domniemanym liście, nadeszłym tu wczoraj od Kapitana Eustace do Pana Connolly:

„Lockport, d. 17. Lipca, rano o 4. godz. Nareszcie pewni jesteśmy wojny. Przed pół godziną więzienie nasze zewnątrz miasta leżące, około 400 Kanadyjczyków otoczyło, naturalnie w celu oswobodzenia Mac Leoda, czego w obecnéj chwili może już dokazali. Powiadam może, dotychczas bowiem nie wiemy z pewnością, co się tam działo, zamieszanie tylko powszechne dowodzi, że się na coś wielkiego zanosi. Uderzono we wszystkie dzwony, lud powstał, wszyscy się uzbrajają i wszędzie słychać krzyki wojenne. Goniec, który te nowiny wiezie, ma miasta po nad rzeką do broni wezwać; chcą bowiem niezwłócznie zastępy wojskowe zgromadzić, aby prawa odwetu użyć i wtargnąć zbrojno w granice Kanadyjczyków. Ludzie owi przybyli podobno przez jezioro Ontario. Słyszę, że w bliskości więzienia strzelają; obawa się upowszechnia, że do krwawéj przyjdzie rozprawy. W. Eustace.«

List powyższy gońcem do Albany odesłano; przybył tam w kilka chwil przed odejściem stamtąd krążącego regularnie między tém miastem i Nowym Yorkiem parostatku; przybyłe na nim osoby opowiadały w Nowym Yorku, że i w Albany o uwolnieniu Mac Leoda powszechnie rozprawiano, ale na szczegółach zbywa zupełnie.

Obok téj wieści, druga jeszcze uwagę zwraca. Przeznaczenie bowiem okrętu liniowego «Delaware« Commodore Morris, zmieniono; ma on zamiast na morzu Śródziemném, teraz nad brzegami Brazylii stanowisko swe zająć; przeciwnie mniejszy okręt pod wodzą Kapitana Morgan w miejsce jego na morze Śródziemne się puści. Niesie wieść, że przyczyną téj zmiany jest prawdopodobieństwo wojny z Anglią. Wszakże ani Prezes, ani Pan Webster obawy téj podzielać się nie zdają.

Nareszcie i spory z katedrą apostolską zatrudniają prassę Stanów Zjednoczonych. Przed dwoma albo trzema laty bowiem Dr. Reas, Biskup katolicki w Detroit, do Rzymu wezwany został, gdzie mu niezwłocznie po przybyciu swojém rozkazano, aby Biskupstwa swego się zrzekł. Gdy się tego wzbraniał, został tam uwięziony. Sprawę tę wczoraj Kongressowi przedłożono i rozumieją, że Prezes z przyczyny przyaresztowania obywatela amerykańskiego dla czynów, przedsiębranych przezeń pod jurysdykcyą Stanów Zjednoczonych, surowych się chwyci środków.

Indye Wschodnie.

Z Bombaju, dn. 19. Czerwca.

Jesteśmy tu zupełnie niepewni, jakich środków użyć ma obecnie Anglia przeciw Chinom. W ogóle wszyscy zgadzają się, iż byłoby najstósowniéj, zdobyć całkowicie południowe prowincye państwa tego, ustanowić tam Cesarza ze starego pokolenia i ograniczyć Tatarów w prowincyach północnych. — Mniemają, że mandarynowie pod kierunkiem Anglików wkrótce zmieniliby całkowity system rządu.

Podczas gdy Anglicy posiadali Tshuzan, to jest od 5. Lipca 1840. do 24. Stycznia 1841. r. zmarło tam z 3420 ludzi załogi 632, zaś 388 jako przychodzących do zdrowia wieziono do Manila, lecz i z tych 145 umarło. Po opuszczeniu téj wyspy przybył tam okręt angielski z zapasami, który o wypadku tym nie wiedział. Przez dwa piérwsze dni Chińczykowie dozwalali majtkom swobodnie na ląd wysiadać, lecz skoro trzeciego dnia dowódzca ich to uczynił, uwięziono go czy też zamordowano. Załoga okrętowa ujrzawszy krew na brzegu postanowiła zemścić się.

Stojący w Kwettach oddział armii bombajskiéj, dowodzony przez Generała Majora Brooks, jest zupełnie nieczynny. Brooks uważał, że obecność tak silnego korpusu w Wyższym Sindzie jest bezpotrzebną i rozkazał zmniejszenie go, na co jednak nie zgadzał się agent polityczny Pan Ross Bell, zawsze spierający się z władzami wojskowemi.

Lord Auckland kazał oznajmić Xięciu Heratu, że wsparcie Anglia ciągle mu wypłacać będzie, pod warunkiem dobrego sprawowania się. Kapitan Conolly mianowany został nowym politycznym agentem Heratu.

Na granicy Pedszabu zgromadzono wielkie angielskie siły, które w razie potrzeby, skoro przeminie dżdżysta pora, pójdą przez Sutszach.

Dnia 30. Kwietnia Szach Sudsza w towarzystwie angielskiego Posła Generała Elfinstone przybył do stolicy swojéj Kabul, gdzie go przyjęto z oznakami Królowi winnemi.

Mussur Chan, młody następca naczelnika Kelatu, ustępuje zabiegom angielskiego agenta usiłującego skłonić go do poddania się pod pewnemi warunkami.

Donoszą z Afganistanu, że w Kandaharze budują twierdzę, w któréj stać ma mocna angielska załoga. — Porucznik Szekspir uda się jako Poseł do Chiwy, gdzie Anglicy i Rossyanie najlepiéj teraz są widziani. — Pięć pułków pieszych i dwa znaczne oddziały artyleryi stać będą w Kandaharze, Guoltach, Kelat. Kandahar i Kabul tworzą teraz stacye główne; między Kandaharem i Kabulem w Kelacie i Gimi na drugiéj stronie Kabulu w okolicach Kejlur i w Dschellakabad, również urządzone zostaną stacye, co Anglikom nada wiele mocy. — Mamy pomyślne wiadomości o zdrowiu Pułkownika Sottodart w Bucharze; donoszą, że cierpienia nie działają na ducha jego. — Z Dekkan przyszła wiadomość, że tłum powstańców, po części z Arabów złożony, przybył z ziemi Nisam i opanował twierdzę Budarny. Wysłano z Bolarum wojska dla ich rozpędzenia.

W Kalkucie znajduje się teraz trzech exmonarchów: Dost Mohamed Chan, zbiegły Xiążę wyspy Joanna i jeden Sirdar z Pendszabu.

Kapitan Harris z towarzyszami swoimi Kapitanem Graham, Porucznikiem Horton i doktorem Kirt, oraz 17 innymi wojskowymi, przybył z Aden do Abissynii, gdzie dobrze został przyjęty. Cel téj missyi zdaje się być wymierzony przeciw zabiegom, które tam czynią Francuzi. — Xiążę Joanna, władca jednéj małéj wyspy w pobliżu Madagaskaru, przybył do Kalkuty, żądając pomocy Anglików względem przywrócenia mu jego kraju, z którego wygnał go niewdzięczny Xiążę Madagaskaru, dawniéj przez niego wspierany.

Dziennik Przyjaciel Indyjski donosi, że chińscy Ministrowie i lud zanieśli prośbę do Cesarza względem zawarcia pokoju, którą bardziéj jeszcze oburzyli go przeciw Anglikom. Z trudnością więc można się spodziewać, aby zajęcie Kantonu, wkrótce nastąpić mające, mogło go ułagodzić.

Dnia 20. Kwietnia Anglicy zajęli w Afganistanie małą twierdzę Tschirgouy w bliskości Kelatu, w któréj ukrył się naczelnik pokoleń zbuntowanych przeciw Schachowi Sudszy.

Nepalesowie znowu pozwolili sobie na kilkakrotne wkroczenie na ziemię angielską. Słychać więc, że przyjdzie z nimi do wojny.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — »Tygodnika literackiego« wyszedł Nr. 33.; zawiera: Die bedingte Pressfreiheit, historisch-kritisch entwickelt und beleuchtet von T. Heinsius; (dalszy ciąg) — Geniusz; poezya. — Wieczór; poezya przez L. J. — Żona i siostrzenica, powieść; (dokończenie.) — O żydach, przez J. Moraczewskiego. — Jak się przedstawia dzisiejsza massa literatury niemieckiéj, przez K. Libelta. (Dokończenie.) — Najnowsze dzieła.

Z Berlina, dnia 15. Sierpnia. — Sprawiło tu powszechne zadziwienie, że Baron Bülow niezwłócznie po przybyciu swém z Londynu i strudzony fatygami podróży morskiéj w niepogodnych dniach 18 i 19. Lipca odbytéj, na miejsce przyszłego urzędowania swego, do Frankfortu, się udał, aby tam objąć funkcye Posła tutejszostronnego przy Związku Rzeszy. Stósownie do pogłoski dwa przedewszystkiém przedmioty z tém są połączone, t. j. obrady nad budową twierdz niemieckich związkowych i układy z państwami niemieckiémi pod względem większéj wolności prassy, zatamowanéj, jak wiadomo, przez ostatnie postanowienia Związku. Co do pierwszego przedmiotu, istotnie teraz pora po temu, ażeby obwarowania, już od lat 25 na papierze istniejące, istotnie do skutku przyszły, ile że gazety francuzkie, jak np. National, ciągle o granicy reńskiéj jak bajały, tak bają a bajania te nareszcie u sąsiadów naszych, tak ruchawych i popędliwych, nareszcie wpływ jakiś wywrzeć mogą. Prussy w uskutecznieniu owych planów fortyfikacyjnych wielki mają udział. Onéto w swoim i całych Niemiec interesie środkowy i dolny Ren pasmem twierdz zasłoniły i w téj mierze powinności swéj świetnie dopełniły. Ale te kosztowne

warownie tracą wiele na swém znaczeniu, kiedy nad wyższym Renem Niemcy południowe na zaczepki z zachodu są wystawione, ile że tym sposobem wszystkie kraje nadreńskie mogą być oskrzydlone. — Równéj wagi, zdaniem naszém, jest stosowne sfolgowanie krępujących teraz prassę więzów. Jak wiadomo, Król nasz wyraźne i pomyślne w téj mierze wynurzył zdanie, i pytaniem tylko, czy pożądany ten środek przez pewniejsze ustawy cenzuralne, czyli też przez pewniejsze przepisy względem nadużyć prassy w wykonanie wprowadzony być ma. W każdym razie opinia publiczna z zadowoleniem zaiste o projekcie tym usłyszy i nie ulega wątpliwości, że jak w innych krajach tak i w Niemczech z większéj wolności druku, większe też umysłowe i materyalne korzyści wypłyną.

Ze Lwowa, dnia 14. Sierpnia. — Z dniem 1go Października r. b. ma być we Lwowie otworzony konwikt dla młodzi szlacheckiéj, w gmachu klasztornym przy kościele św. Mikołaja, a to pod zawiadywaniem zakonu „Towarzystwa Jezusowego". Na posady funduszowe wziętych będzie tymczasowie 10 wychowańców w wieku od lat 9ciu do 15.; z pierwszeństwem dla tych, którzy są z fundatorami spokrewnieni. Do tego konwiktu przyjmowani też będą młodzieńcy za opłatą, wynoszącą do 400 zr. m. k. na rok. — Towarzystwo opery niemieckiéj w Krakowie upadło dla braku dostatecznych dochodów, a dyrektor jego, opuściwszy członków swéj trupy, odjechał. Członkowie ci więc zostawali w bardzo smutném położeniu, nie mając funduszów do wyjazdu. Dobroczynność gościnnych Krakowian jednak nie odmówiła im wsparcia, a bawiący tam właśnie wirtuoz Hauser, łącznie z artystami i amatorami, wyprawił na ich korzyść dnia 5. b. m. wokalno-instrumentalny koncert, i tak opuszczonym do wyjazdu dopomógł, który w istocie, jak „Gezeta Krakowska" donosi, dnia 7go b. m. nastąpił.

Najnowsza moda w Paryżu. — Wiadomo, że w Paryżu wszystko podlega modzie, nietylko ubiory, ale także smak, zasady, uczucia. I tak utrzymują, że tam obecnie także miłość, owa ta prawdziwa, dawna, wyłączna, niekiedy szalona ale spaniała miłość w modę wchodzi. Słowem, Paryż w tym roku daje pierwszeństwo miłości trubadurów. Pogardzająca szkoła Bajrona sama siebie przeżyła. Byłoto rzeczą bardzo dogodną udawać, żeśmy się wszelkiego omamienia pozbyli, uchodzić za człowieka, który już żadnéj złudy nie zna, który kochać nie chce dla tego, że już do żadnéj zagorzałéj uległości zdolnym nie jest; wtedy wygodnie odpoczywano sobie na sofie i przybierano nudną, obojętną minę. Atoli gnuśni ci Don Juanowie, ci sentimentalni Lazaronowie, spostrzegli nakoniec nieprzyjemne swe położenie i przekonali się, że młode dziewczęta chcą być proszone o miłość i że obojętnych kawalerów bynajmniéj o kochanie prosić nie myślą. Skoro więc to spostrzegli, zaraz się do miłości trubadurów wrócili, w któréj ojcowie ich tak słodkie chwile spędzali. Tym sposobem powrócił znowu piękny, czas długich, sentymentalnych, słodkich bilecików i bukietów; jakoż widzimy ich już pod oknami wieczorem, śpiewających piosnki, idących na dalekie przechadzki, by tylko swego serca kochankę zobaczyć i wracających do domu, by słodko o niéj dumać.

Teatr miejski.

W niedzielę dnia 22. Sierpnia. — Po raz trzeci dzieło sceniczne w 3ch aktach ze śpiewami, chórami i tańcami, przez S. K. w roku 1841. oryginalnie napisane pod tytułem: »Rocznica«, czyli Krakowiacy i Górale; (część trzecia). Muzyka K. Kurpińskieego.

OBWIESZCZENIE.

Gdy w terminie odbytym dnia 30. m. zeszł. w celu przedania najwięcéj dającemu położonych nad Wartą pod samym Śremem budynków niegdy klasztoru tamecznego PP. Franciszkanek wraz z przyłączoną do nich płaszczyzną z 5 morgów 81 □pr. na podwórza i budynki, pal i ogrody, nie były czynione dostateczne podania, przeto mają te grunta w terminie

dnia 20. Września r. b.

w klasztorze odbyć się mającym, przez Śremski urząd domanialny jeszcze raz publicznie być przedawane.

Wartość materyalowa budynków wynosi po odciągnieniu kosztów za rozebranie	1985 tal. 12 sgr. 3 fen.
Wartość gruntów włącznie znajdujących się tamże drzew owocowych i kilku starych budow, oszacowana jest na	268 « 21 « 3 «
Czyni ogółem	2254 tal. 3 sgr. 6 fen.

Położenie nad spławną Wartą, pal i pobliże Śremu, sprzyjają użyciu budynków i gruntów na cele procederowe i założenie magazynów. Mający ochotę do nabycia mogą taxy, plan i warunki przedaży przejrzeć u Pana Burmistrza Schmidt w Śremie na ratuszu tamże i w urzędzie domanialnym Śremskim w Grzymysławie.

Poznań, dnia 8. Sierpnia 1841.

Królewsko-Pruska Regencya. III.

OBWIESZCZENIE.

Podaje się niniejszém do publicznéj wiadomości, że Ur. Ludwik Klahr, dziedzic wsi szlacheckiéj Kotomirza i przyszła małżonka tegoż Bertha z Schliepów, postanowili w kontrakcie przedślubnym na dniu 26tym Czerwca r. b. sądownie zawartym, że w przyszłém ich małżeństwie wspólność majątku wyłącza się i tylko wspólność dorobku ma mieć miejsce.

Bydgoszcz, dnia 20. Lipca 1841.

Królewski Główny Sąd Ziemiański.

Wydarzały się oddawna przypadki, iż tytunie z naszą etykietą nie bywały opatrzone nazwiskiem. Czynią to jawnie fabrykanci pokątni, chcący omamić publiczność, nastręczając jéj tytunie jako nasze.

Poczytujemy sobie za obowiązek zwrócić na to uwagę kupujących od nas i prosimy, aby zawsze uważali na naszą firmę, która dokładnie na każdéj paczce jest wyrażoną.

Mianowicie znaczne nadużycie dzieje się przy etykiecie naszego **knastru holenderskiego,** która dokładnie będąc naśladowaną nie zawiera nazwiska, na co palący tytuń zwykle nie uważają. Z tego korzystają fabrykanci pokątni na szkodę kupujących.

Powtarzamy więc, iż na tym naszym

KNASTRZE HOLENDERSKIM

nasza firma

Ermeler & Comp.

pięć razy jest wydrukowaną, i że gdzie nie masz téj firmy, tytuń jest nieprawdziwy i nie z naszéj fabryki pochodzi. Na innych tytuniach, np.

na tytuniu Ermelera № 6. i t. d.

zawiniętych w biały papier, znajduje się jeszcze prócz tego nasza firma jako cecha wodna w papierze.

Gdy to doniesienie zapewne czyni się w interesie wszystkich resp. palących tytuń i uczciwych fabrykantów, przeto tém większy rozumiemy mieć powód podać je do publicznéj wiadomości.

Berlin w Sierpniu 1841.

Wilhelm Ermeler & Comp.

Miłośnikom kwiatów

poleca podpisany najuniżeniéj najlepsze cebule kwiatowe, których do środka Października r. b. nabyć można; spis takowych rozdaje bezpłatnie księgarnia Mittlera w Poznaniu.

F. W. Schultze, ogrodnik kunsztowny i handlowy w Berlinie, Neue-Welt.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dnia 20. Sierpnia 1841. r. od Tal.	sgr.	fen.	do Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	2	15	—	2	17	6
Zyta dt.	1	5	9	1	7	6
Jęczmienia dt.	—	24	—	—	25	—
Owsa dt.	—	16	—	—	17	6
Tatarki dt.	—	—	—	—	—	—
Grochu dt.	—	—	—	—	—	—
Ziemiaków dt.	—	10	—	—	11	—
Siana cetnar	—	25	—	1	—	—
Słomy kopa	6	—	—	6	15	—
Masła garniec	1	12	6	1	15	—
Spirytusu beczka	16	—	—	17	—	—

Nazwy kościołów	W niedzielę dnia 22. Sierpnia 1841. r. będą mieli kazanie: przed południem.	po południu.	W ciągu tygodnia od dnia 13. aż do dnia 19. Sierpnia 1841. urodziło się: chłopców.	dziewcząt.	umarło: płci męsk.	płci żeńsk.	ślub wzięło par.
W kościele katedralnym	X. Pn. Wieruszewski	—	2	—	—	2	2
W koś. farn. S. Maryi Magd.	- Mans. Grandke	—	1	—	—	1	1
S. Wojciecha	- Pr. Urbanowicz	—	6	3	1	4	—
W kościele Sw. Marcina	- Prob Kamieński	—	1	3	—	3	1
Gmina niemiecko-katolicka	- Pawelke	- Pawelke	—	—	—	—	—
Dominikanów	- Dziek. Zejland	- Prof. Dr. Prabucki	—	—	—	—	—
W klaszt. siostr miłosierdzia	Kleryk Piątkowski	—	—	—	—	—	—
W ewanielickim S. Krzyża	Konr. Schönborn	Pastor Friedrich	3	3	7	3	3
W ewanielickim S. Piotra	Kandydat Erdmann	—	2	—	—	1	—
W kościele garnizonowym	Past. dyw. Simon	—	—	—	2	1	—
		Ogółem .	15	9	10	15	7